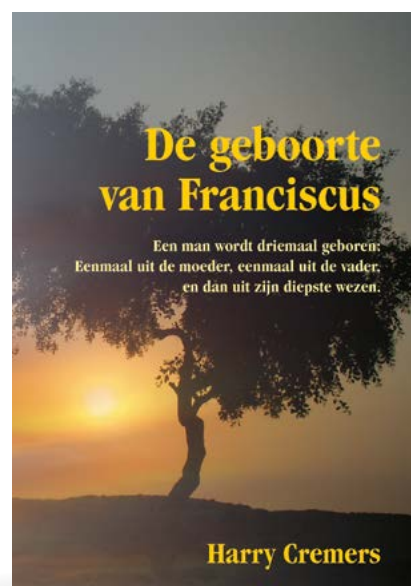

In mijn relaties vind ik mij

DE GEBOORTE VAN FRANCISCUS

TEKST: HARRY CREMERS

Ik worstel mij met gespreide benen achter haar op het bed. Het stalen frame dat in mijn rug drukt is een klein ongemak dat makkelijk te negeren is. Toch prop ik er nog een kussen tussen en ga nog even verzitten. Beter. Ik wil niet afgeleid worden. Ze wilde graag dat het bed in de serre kwam te staan, met een laatste uitzicht op de tuin. Het was haar plek om afscheid te nemen. Ze had de regie in handen. Gek eigenlijk, als je bedenkt hoe haar alle mogelijkheden zijn ontnomen om het leven naar haar hand te zetten. Vanaf het begin van onze relatie wisten we dat er een zwaard boven haar hoofd hing. In twintig jaar was het stukje bij beetje naar beneden gekomen. Het sneed zich langzaam een spoor dwars door haar verbinding met het leven. De ziekte nam haar steeds weer iets af, haar gehoor, haar evenwicht, de controle over haar benen. Iedere keer vocht ze om weer te bouwen met wat er nog was. Een eindeloos gevecht dat een hoge prijs van haar en van ons gezin vroeg. Vandaag komt er een einde aan dat gevecht. Ik voel hoe ze zich tegen mij aan vleit. Ik denk aan mijn oudste zoon. Hij kan niet bij het afscheid zijn. Lijkbleek is hij die middag naar een vriend gegaan. Zijn ziel is te zeer met de hare verbonden. Dit is te groot voor hem. Mijn andere zoon zit naast het bed en heeft haar hand in de zijne. Vol liefde kijkt hij naar zijn moeder. Hij draagt. Ik slik. Ik sla mijn armen steviger om haar heen. Ze laat haar hoofd tegen mijn borst rusten. De andere vrouw die zo'n grote rol in mijn leven speelt is slechts een vage schim in de coulissen. Ik kijk naar de huisarts die ingetogen zijn handelingen verricht. Zij kijkt ook terwijl de dokter die beloofd had haar bij te staan zijn spuit vult. Twintig jaar hebben wij gedeeld. Heb ik naast haar gestaan en stond zij naast mij. We hebben het leven geschonken aan twee prachtige zonen die met dit verhaal, dat ook het hunne is, een weg in het leven zoeken. Ik hou van haar, en ondanks dat we formeel geen man en vrouw meer zijn, voel ik me diep met haar en haar lot verbonden. Wat is er in dit laatste halfjaar veel gebeurd.

Nu, acht jaar later, vraag ik me weleens af of het anders had kunnen lopen. Een onzinnige vraag, ik kan niet terug in de tijd en het veronderstelt ook dat ik iets te zeggen zou hebben over wat me overkomen is. Natuurlijk had ik andere keuzes kunnen maken, tenminste op papier. Die dag dat ik achter haar op het bed zat en haar ademhaling voelde ontspannen, zag ik mezelf als een marionet die bespeeld werd om in haar leven te figureren. Zoals zij overigens die rol ook in het mijne had. In mijn relatie met haar kwam ik mijzelf tegen als iemand die zorgde, die naast haar stond in haar lijden en dat samen met haar droeg. Ik deed wat ik geleerd had in hoe ik het aantrof in deze wereld. Ik kon alles wel aan, ik kon dragen. Achteraf kan ik zien dat ik daarin niet goed voor mezelf zorgde, ook dat is hoe ik het geleerd had. Er zijn momenten geweest dat ik me daar pijnlijk bewust van werd en dat ik me schaamde voor de gedachte dat mijn leven wel zou komen als zij er niet meer was; haar levensverwachting

was immers lager dan de mijne. Ik was vooral bezig het 'goed' te doen. Ik was de betrokken vader, de betrokken directeur, en vooral de betrokken echtgenoot. Ik was op mijn best als de situatie het meest kritisch was. Ik was me niet bewust van het kleine jongetje in mij dat vroeg: 'Mama, doe ik het goed zo?', maar in mijn onschuld was ik stiekem trots op hoe ik het voor elkaar kreeg. Met een mengeling van schaamte en erom-kunnen-lachen zie ik nu dat ik me daarin ook verheven voelde. Mijn 'doen' was helemaal zoals ik het geleerd had. Wat sluimerde was een dieper verlangen naar 'zijn'. Er waren diverse momenten en vormen waarin dat zich roerde. Die had ik genegeerd, of botweg onderdrukt. Totdat het verlangen letterlijk wakker gekust werd. Een andere vrouw opende de deur naar een kamer van mijn hart die ik lang daarvoor gesloten had. Het riep herinneringen op aan een andere wereld, een wereld waarin er alleen maar een-zijn is. 'De andere helft van mijn ziel', waren woorden die pasten bij het gevoel dat in mij kolkte. Er was iets ontwaakt dat zich niet liet negeren. Ik wilde het niet negeren. Maar dit kon er niet zijn. Het schudde aan de fundamenten van alles wat ik op en om mij heen gebouwd had. Hoe kon ik mijn vrouw vertellen dat een ander mijn geliefde was? Hoe kon ik dat mijn kinderen vertellen? Ik dwaalde en verdwaalde. Ik zocht en vocht. Schuld en onschuld, schaamte, macht en onmacht, verlangen en gemis, ik kwam het allemaal tegen. Ik keek in spiegel en hoorde me zeggen dat ik dit voor mezelf mocht vragen. Ik gaf me over aan de passie en probeerde tegelijkertijd invulling te geven aan de liefde die ik voor mijn gezin voelde. Een onhoudbare combinatie die uitmondde in een scheiding. Voor mijn vrouw, mijn ex, opende zich een nieuwe wereld. Ik was er niet meer om op te steunen en ze vond bronnen van kracht waarvan geen van ons het bestaan nog vermoedde. Ze stond rechtop dan ooit tevoren. Ze nam haar leven weer vol in eigen hand. Het liep echter anders dan voorzien. Een operatie die haar gehoor terug moest brengen pakte verkeerd uit. Vier maanden na onze scheiding regelde ik het bed in de serre.

Haar gevecht is voorbij. En hoe vreemd het ook klinkt, alles in mij zegt dat zij heeft gewonnen. De ruimte die zij kreeg om tegen het leven te zeggen 'zo doe ik het', heeft ze vol ingenomen. Zij liet zich vallen en was er toen om zichzelf op te vangen. 'Ze slaapt,' hoor ik de huisarts zeggen. Ik zie dat hij de tweede spuit klaar maakt. Ik kijk naar mijn zoon. Zijn stilte is indrukwekkend. Ik voel haar warme lijf tegen me aan. Ze ademt ontspannen, vredig. Nog even. Haar leven is in vervulling gegaan.

Deze relaties – zoals alle relaties – waren een uitnodiging om me te ontplooien; om tevoorschijn te komen uit mijn plooiën. Een diep geworteld verlangen om mijn plek te vinden gaf daar gehoor aan. Ik kwam mijzelf tegen, verstrikt in mijn illusies.

Anderhalf jaar na de euthanasie werd ik erop gewezen dat ik nog steeds rondjes om mijzelf draaide. Het leven ontvouwt zich in liefdevolle meedogenloosheid. Het stelde mij voor de keus leek het: jouw weg, of geen weg. Ik begreep het en kon niet anders dan buigen. Op de plek waar het bed stond staat nu een open boekenkast gevuld met mijn verlangen naar 'zijn'. Stenen. Een smudge-veer, voor mij gemaakt met de symbolen van mijn reis. *Vonken van verlangen* en *De Maskermaker*; boeken over leiderschap en organisaties naast boeken uit oude tradities: de *I Tjing*, Tibetaanse boek van leven en sterven, boeken over sjamanisme.

Ik ben me inmiddels bewust van veel dynamieken die het verloop van mijn leven bepalen. Dit heb ik verwerkt in een roman. *De geboorte van Franciscus* gaat over de gebeurtenissen en dilemma's die mij op mijn weg gestuurd hebben. Ieder perspectief is er echter maar één en daarmee vluchtig. Wat blijft is een diep verlangen, een hunkering naar iets dat onnoembaar is. In iedere relatie, in iedere ontmoeting, zit een grondtoon van dat verlangen. 🌀